

Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma 2023–2024

Päiväkodin nimi: Pikku-liikan päiväkoti

Päiväkodin johtajan nimi: Helinä Pykäläaho

Lukuvuosisuunnitelma on käsitelty henkilökunnan kanssa: 24/11/2023

Miten tiedotamme suunnitelmasta huoltajille? Esiopetuksen lukuvuosisuunnitelma löytyy päiväkodin sivuilta

Päivittäinen esiopetusaika on: 9-13

1. Laaja-alainen osaaminen esiopetuksessa

Mitä laaja-alaista osaamisaluetta painotamme lukuvuonna 2023–2024 (1–2 osaamisaluetta)?

Esiopetusryhmässämme painotetaan ajattelun ja oppimisen osaamisaluetta. Rohkaisemme lapsia itsenäiseen ajatteluun ja ongelmanratkaisuun. Esimerkiksi hankimme tietokirjoja lapsia kiinnostavista aiheista ja etsimme internetistä tietoa lapsia kiinnostavista asioista. Tartumme lasten mielenkiinnonkohteisiin ja tutkimme yhdessä asioita ja ilmiöitä. Kannustamme lapsia oivaltamaan itse ja emme anna valmiita vastauksia.

Pyrimme luomaan esiopetusryhmäämme ilmapiirin, jossa kysymiseen ja kyseenalaistamiseen on lapsilla matala kynnyks. Ohjaamme lapsia kriittiseen ajatteluun. Esimerkiksi pohdimme median sisältöjen totuuspohjaa ja autamme lapsia huomaamaan, että asioihin on useita eri näkökulmia.

Ulkoilu, lepo ja säännöllinen ruokailu tukevat lasten oppimista ja ajattelua. Ulkoilemme lasten kanssa 2–3 kertaa päivässä ja lisäksi meillä on ohjattua liikuntaa viikoittain Heinäpäähän urheiluhallilla ja koulun liikuntasalissa. Lisäksi olemme siirtäneet oppimista ulos, poistumme koulun piha-alueelta viikoittain eri retkikohteisiin.

2. Yhdenvertaisuus ja tasa-arvo esiopetuksessa

Mitkä ovat päiväkodin yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman vuosittaiset tarkennukset ja kehittämistoimenpiteet?

Päiväkotimme toteuttaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa, joka laaditaan Oulun kaupungin linjan mukaisesti vuosittain. Suunnitelmaan kuuluu toiminnallinen prosessi, joka sisältää suunnittelu, selvitys, kehittämis- ja arviointivaiheen.

Tällä hetkellä olemme kartoittamassa esiopetusryhmämme kirjallisuutta. Käymme lasten kanssa läpi kirjoissa ilmi tulevaa maailmankuvaa ja mahdollisia stereotyyppioita. Keskustelemme lasten kanssa esille nousseista teemoista ja hävitämme kirjat, jotka eivät vastaa nyky maailman arvoja. Toisena arviointikohteena esiopetusryhmässämme kartoitamme lapsiin kohdistuvaa palautteenantoa. Havainnoimme esimerkiksi sitä, saavatko lapset sukupuolittuneita kehuja tai vaikuttaako esimerkiksi sukupuoli tai etnisyyden syy siihen, millaista palautetta lapset saavat. Vanhemmille lähetetään tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuteen liittyvä kysely keväällä 2024.

Kartoitusten pohjalta sovimme yhdessä kehittämiskohteet, tavoitteet ja toimenpiteet tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyen. Keväällä tulemme arvioimaan sitä, mikä vaikutus toimenpiteillä oli sekä missä onnistuimme ja missä emme.

Henkilökunta tiedostaa sukupuolittavia ja etnisyyteen liittyviä stereotyyppioita ja pyrkii purkamaan niitä omassa toiminnassaan. Kohtaamme lapset yksilöinä ja omina persooninaan ja kohtelemme jokaista lasta tasapuolisesti. Kasvatamme lapsia ihmisten ja perheiden moninaisuutta kunnioittavaan käytökseen ja ajatteluun.

Esiopetusryhmässämme puutemme kiusaamiseen välittömästi. Keskustelemme lasten kanssa, mitä kiusaaminen tarkoittaa, miltä se tuntuu ja miten erilaisia tilanteita voitaisiin ratkaista. Pyrimme ehkäisemään kiusaamistilanteita muun muassa harjoittelemalla toisten ihmisten välittävää kohtaamista ja omien tunteiden säätelyä tunnetuokioilla, aiheesta käsitteleviä kirjoja lukemalla ja videoita katsomalla (Reima Räiske, Pikku-Kakkonen, Mieli ry materiaalit, Piki- ja Mollin, Rähä Rapu). Tuemme lasten vertaissuhteita muun muassa havainnoimalla lasten keskinäistä toimintaa ja vuorovaikutusta, kannustamalla toimimaan kaikkien lasten kanssa ja puuttumaan itsekin ristiriitaisiin tilanteisiin. Haluamme luoda turvallisen ilmapiirin kaikkien välille.

3. Oppimisympäristö ja työtavat

Mitkä ovat esiopetuksen oppimisympäristöjen kehittämisen painopisteet? Miten huomioimme lasten erilaiset tavat toimia ja oppia?

Tilat, välineet, kasvatusyhteisö- sekä käytänteet muodostavat lasten oppimisympäristön. Esiopetusryhmällämme on käytössä kaksi luokkatilaa, joita hyödynnämme pienryhmätyöskentelyssä. Olemme pyrkineet jakamaan luokkatilaa erillisiin leikkialueisiin, jotta leikkiin ohjautuminen ja leikkissä pysyminen olisi lapsille helpompaa. Muokkaamme tiloja lasten tarpeiden ja havainnoinnin perusteella.

Arjen struktuuri eli ryhmän yhteiset sopimukset, kuvitettu viikkokalenteri, jonojärjestys, leikkialueet sekä lasten omat aamupiiripaikat luovat turvallisuutta, ennakoitavuutta ja rutiineja lapsille.

Kasvatusyhteisön yhteiset arvot ja toimintatavat ovat merkittävä osa lasten oppimisympäristöä. Olemme yhdessä sopineet toimintatapamme ja nämä ovat kirjattuna ryhmäkohtaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Henkilökunta on sitoutunut noudattamaan Oulun kaupungin arvoja, jotka ovat rohkeus, reiluus ja vastuullisuus.

Lasten erilaiset tavat toimia ja oppia huomioidaan eriyttämällä ja mukauttamalla toimintaa lasten yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Ohjatussa toiminnassa aikuiset paikoittuvat harkitusti

lasten tarpeiden mukaan. Tarjoamme monipuolisesti erilaisia työskentelymenetelmiä ja rohkaisemme lapsia kehittämään vahvuuksiaan. Ryhmässämme jokainen lapsi saa olla yksilö.

Esiopetusryhmämme pystyy helposti hyödyntämään Oulun keskustan kulttuuripalveluita kuten kirjastoa, Oulun Kaupunginteatteria ja Valveen kulttuuritaloa. Lisäksi seuraamme ja osallistumme aktiivisesti Alaköökin ja Heikinharjun Luontokodon toimintaan.

4. Lasten osallisuus

Miten mahdollistamme lasten osallistumisen esiopetuksen toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?

Otamme jokaisen lapsen huomioon omana itsenään niin vahvuuksineen kuin tarpeineen, minkä pohjalta rakennamme toimintakulttuuriamme. Selvitämme lasten mielenkiinnonkohteita ja osallistamme myös lapsia toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Lapset arvioivat toimintaa keskusteluiden kautta ja lasten peukkuäänestys on käytössä usein toiminnan päätteeksi.

Toiminnan suunnittelussa kuuntelemme lasten toiveita ja annamme välillä heille tehtäväksi ideoida toimintaa. Lapset ovat päässeet rakentamaan esimerkiksi parkour-rataa liikuntasaliin. Ryhmässämme on käytössä hyvän käytöksen -helmipurkki, johon he saavat kerätä helmiä esimerkiksi toisten auttamisesta ja huomioimisesta. Pidämme aina lasten palaverin siitä, mitä hyvän käytöksen -helmipurkin palkinnoiksi järjestetään.

Tärkeintä arjessamme on jokaisen lapsen aito ja välittävä kohtaaminen. Huolehdimme siitä, että jokainen lapsi tulee kohdatuksi ja kuulluksi joka päivä. Kuuntelemme lasten kertomuksia, kysymyksiä ja huolenaiheita päivän jokaisena hetkenä.

Lapsen hyvinvoinnin rakentumisessa vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeää, minkä vuoksi keskitymme toimivaan ja positiiviseen vuorovaikutukseen heidän kanssaan. Huomioimme arjessa jokaisen lapsen vahvuudet ja annamme paljon positiivista palautetta onnistumisista ja hyvistä hetkistä.

5. Yhteistyö huoltajien kanssa

Miten mahdollistamme huoltajien osallistumisen esiopetuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?

Vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä keskeisenä on päivittäin tapahtuva kuulumisten vaihto. Pyrimme alusta asti luomaan avoimen ja luottamuksellisen ilmapiirin, jotta tarpeen tullen kynnys haastavista aiheista keskusteluun on matala.

Viestintä tapahtuu eVakan kautta, jossa lähetämme mm. Joka perjantai viikkotiedotteen kuluneesta viikosta ja seuraavan viikon tapahtumista. Viestintää tapahtuu myös tekstiviestitse ja puhelimitse. Alkusyksystä järjestimme vanhempainillan, jossa kävimme läpi esiopetusryhmän asioita ja tapahtumassa oli aikaa myös vanhempien ideoille ja

kysymyksille. Laadimme jokaiselle lapselle oppimissuunnitelman yhteistyössä huoltajien kanssa.

6. Kaksikielinen esiopetus

Miten toteutamme kielitietoista opetusta esiopetuksessa? Mitkä ovat kielitietoisen opetuksen ja toiminnan tavoitteet ja sisällöt sekä oppimisympäristöjen järjestelyt? Millaista yhteistyötä tehdään huoltajien ja muiden toimijoiden kanssa?

Tutustumme lastemme erilaisiin kulttuureihin. Lapset voivat itse kertoa omasta kulttuuristaan, kotimaastaan ja kielistään, jota osaavat puhua. Aikuiset ottavat selvää kulttuureista ja kielestä, joita tuodaan mukaan ryhmän toimintaan. Esim. syntymäpäivälaulut, numerot ja tervehdykset harjoitellaan monella eri kielellä. Voidaan pohtia lasten kanssa eri kulttuurien eroja ja samankaltaisuuksia.

Jos ryhmässämme on kaksikielisiä lapsi, jolla on tarvetta suomen kielen taidon vahvistamiseen ennen koulun aloittamista, hänelle haetaan Valmistavaa opetusta Pienten kielireppu – kartoituksen perusteella. Tällöin ryhmäämme on mahdollista saada tukea Oulun kaupungin Suomitoisena kielenä mentorilta, joka vahvistaa lapsen suomen kielen oppimista ja tukee ryhmän kasvattajia kielitietoisessa kasvatuksessa.

7. Kasvun ja oppimisen tuki

Lapsen kasvun ja oppimisen tuki suunnitellaan ja järjestetään inklusiivisesti osana lapsen arkea ja päivittäistä esiopetusta yhteistyössä lapsen huoltajien kanssa. Kuvatkaa miten suunnitelmallinen ja tavoitteellinen tuen järjestämisen kokonaisuus toteutuu esiopetuksessa sekä ohjauksen ja opiskeluhuollon palveluissa?

Miten edistämme henkilöstön osaamista ja sitoutumista kolmiportaisen tuen ja opiskeluhuollon toteuttamiseen esiopetuksessa?

Miten kehitämme toimintakulttuuria ja yhteistyökäytänteitä kasvun ja oppimisen tuen järjestämisen näkökulma huomioiden?

Päiväkodillamme työskentelee varhaiskasvatuksen erityisopettaja, joka vierailee säännöllisesti esiopetusryhmässämme. Käymme yhdessä erityisopettajan kanssa keskustelua lasten tuentarpeista ja ryhmässä ilmi nousseista asioista. Mikäli lapsella ilmenee tuentarvetta, erityisopettaja osallistuu lapsen oppimissuunnitelmien laatimiseen ja lapsen oppimissuunnitelmakeskusteluun. Lisäksi erityisopettaja voi tarjota pienryhmäopetusta lapsille ja konsultaatiota henkilökunnalle.

Esiopetuksessa tuki on järjestetty kolmiportaisesti siten, että jokainen lapsi kuuluu yleisen tuen piiriin ja tarvittaessa lapselle voidaan tarjota tehostettua tukea tai erityistä tukea.

Syksyllä käymme kasvatustiimin kanssa keskustelun, jossa käsittelemme jokaisen lapsen osalta heidän vahvuutensa, mielenkiinnonkohteensa sekä oppimiseen, työskentely- ja vuorovaikutustaitoihin liittyvät tavoitteet sekä mahdolliset tuen tarpeet. Syksyn aikana jokaiselle lapselle laaditaan oppimissuunnitelma, jonka jälkeen yhdessä kasvatustiimin kesken käsittelemme kunkin lapsen päivitetyn opetussuunnitelman.

Esiopetus kuuluu oppilashuollon piiriin eli tarvittaessa perhe voidaan ohjata koulupsykologin tai koulukuraattorin palveluihin. Päiväkotimme kuuluu lisäksi RATAS-verkostoon, joka on kehitetty erityisesti tukemaan tuen tarpeiden huomioimista esiopetuksesta kouluun siirtymisen nivelvaiheessa.

8. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö

Esi- ja alkuopetuksen lähiyhteistyön tavoitteena on, että yhdessä suunnitellaan ja järjestetään opetussuunnitelmien mukaisia yhteistoiminnallisia oppimiskokonaisuuksia lukuvuoden aikana. Tavoitteena on yhdessä tekeminen ja yhteisen toimintakulttuurin kehittäminen.

Kuvatkaa lähiyhteistyön toimintamallianne: pedagoginen näkemys ja arvopohja, yhtenäinen toimintakulttuuri, pedagogiset työtavat ja oppimisympäristöt, asiantuntijuuden ja osaamisen jakaminen sekä arviointi.

Suunniteltu yhteistyö kirjataan ja arvioidaan 5–8-vuotiaiden pedagogiseen suunnitelmaan yhteisen suunnittelukokouksen aikana ja jälkeen.

Sujuva ja suunniteltu siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen edistää lasten turvallisuuden tunnetta ja tukee lapsen oppimisedellytyksiä.

Esiopetusryhmämme sijaitsee Nuottasaaritalossa ja suuri osa lapsista siirtyy 1. luokalle Myllytullin koulun Nuottasaaren yksikköön, joka sijaitsee samassa rakennuksessa kuin esiopetusluokkamme. Tämän vuoksi yhteistyö lähikoulun kanssa on tiivistä. Ulkoilemme samalla pihalla koululaisten kanssa, jossa sekä koululaisilla että eskarilaisilla on yhteiset ulkoilusäännöt. Lisäksi käymme samassa ruokalassa syömässä ja muutoinkin koulun tilat tulevat eskarilaisille tutuiksi jo esiopetusvuoden aikana.

Yhteistyötä toteutamme kouluvierailujen merkeissä. Puolet eskariryhmästä lähtee vierailulle 1.luokkaan ja vastaavasti puolet 1.luokkalaisista tulee vierailulle esiopetusluokkaan, johon on suunniteltu yhteistoimintaa tai leikkejä. Lisäksi meillä on koulun kanssa yhteisiä tapahtumia kuten joulukuussa järjestettävä tonttujumpparata.

Yhteistyöhön liittyen on alueellisia ALPO-suunnittelupalavereja, joissa 5–8-vuotiaiden pedagogiikkaa kehitetään ja suunnitellaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja koulun puolen ammattilaisten kesken. Pikku-likan päiväkotitoimi on lisäksi mukana RATAS-verkostossa, joka on

keskustan alueen koulujen ja päiväkotien yhteistyöverkosto, jonka tarkoituksena on turvata eheä ja sujuva kouluun siirtyminen. Järjestämme marras-joulukuussa tarvittaessa vanhempien kanssa sovitusti Ratas-päivän, johon kokoontuu moniammatillinen asiantuntijaryhmä keskustelemaan lapsen kouluun siirtymisestä.

9. Arviointi

Esiopetuksen toteutumisen arviointia, näkökulmana lapset, huoltajat, henkilöstö, muut yhteistyötahot.

Miten esi- ja alkuopetuksen lähiyhteistyö toteutui edellisellä kaudella?

Esiopetuksessa lasten saama palaute on välitöntä sanallista palautetta lasten toiminnasta ja oppimisesta. Lisäksi käytämme peukkuja, tukiviittomia ja esimerkiksi pokaalin kuvaa välittömän palautteen antoon lapsille.

Lapset osallistuvat arviointiin, esimerkiksi jatkuvana arviointimenetelmänä käytämme peukkuäänestystä, jolla saamme välittömän palautteen toiminnan mielekkyydestä. Lisäksi lasten kanssa keskustellaan ja hyödynnämme tunnekuvia lasten itsearviointissa ja toiminnan arvioinnissa.

Henkilöstön itsearviointi on tärkeää esiopetuksen laadun ja kehittämisen kannalta. Pedagoginen dokumentointi tarkoittaa esimerkiksi lasten työskentelyn tallentamista valokuvin, muistiinpanoin ja lasten töiden tallettamista. Dokumentointi on yksi arvioinnin työkalu ja hyödynnämme tästä saatua arviointitietoa opetuksen jatkosuunnittelussa.

Lasten ja huoltajien palaute otetaan huomioon toiminnan kehittämisessä. Päivittäisissä kohtaamisissa saamme huoltajilta palautetta. Lisäksi eVakan kautta lähetetään kaupungin palautekyselyjä. Keväisin käymme jokaiselle lapselle arviointikeskustelun, jossa yhdessä huoltajan kanssa arvioidaan opetukselle asetettuja tavoitteita ja näiden toteutumista.

Toimintakaudella 2022-2023 yhteistyö esi- ja alkuopetuksen välillä toteutui kouluvierailuina 1.luokkalaisten kanssa ja vastaavasti heidän vierailuillaan esiopetusluokassa. Koulun tilat, henkilökunta ja oppilaat tulivat tutuiksi yhteisten tilojen ansiosta.